

İSTİKLAL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COŞAR

Teşkilatı milliyenin hakiki gücü

Amiral Webb, bir İngiliz askeri raporunun bu kuvveti küçümsediğini, kendisinin bu fikirde olmadığını, millicilerin belini kırmak için büyük kuvvete ihtiyac olduğunu bildiriyor

General Milne karargâhının son zamanlarda, Kuvayı Milliye'nin hakiki gücünü tespit için büyük gayret sarf ettiği ve Anadolu'daki İngiliz subaylarından bu konuda geniş raporlar istediği öğrenilmiştir.

İngiliz «Karadeniz Ordusu» nun bu raporlara dayanarak hazırladığı uzun bir muhtıra 10 ocakta şehrimizdeki Yüksek Komiser Amiral Webb'e teslim edilmiştir. Bu raporu, tenkitlerini de ekleyerek dün Londra'ya gönderen Amiral Webb'in bilhassa şu noktalara işaret ettiği görülmektedir:

— Askerî rapor, Anadolu'daki milli hareket gücünü küçümsemektedir. Muhtelif yerlerdeki küçük kuvvetler arasında bir umumî işbirliği bulunmadığı havasını da vermektedir. Bu görüşe katılmıyorum. Millî hareketin başında bulunanlar her yerde azınlıktadırlar fakat enerjik hareketleri ile büyük fakat pasif kütleye hâkim olmaktadır. Barış şartlarının ağır şartları bunların nüfuz sahalarını yatacağıdır.

— Raporda, Anadolu'daki Hıristiyan ahalinin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerden çok az veya hiç bahsedilmemektedir.

Amiral Webb: «Defalarca tekrarladığım gibi» diyerek ancak müttefiklerin büyük askerî kuvvet sevki ve Anadolu millî hareketinin belini bu kuvvetle kırarak barış şartlarını zorla tatbik mevkisine koyabileceklerini belirtmektedir.

Başbakan Klemanso'yu, Cumhurbaşkanlığı seçiminde, Briand'ın da yardımı ile yenilgiye uğratıp seçilen Pol Deşanel

Fransa Başkanı Klemenso devrildi

Cumhurbaşkanlığı için adaylığını koyan Klemanso, seçimi kaybedince istifa etti, yeni hükümeti Millerand kurdu

Önümüzdeki şubat ayında müddetini doldurmakta olan Puankare'nin yerine Cumhurbaşkanlığı için adaylığını koyan Başbakan Klemanso yapılan seçimde yenilgiye uğramış ve rakibi Pol Deşanel Fransa'nın yeni Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir. Halbuki Klemanso, adaylığını koyduğunu ilân ettiği zaman, onun seçileceğine muhakkak nazarı ile bakılmıştı. Geçen 16 kasım genel seçimlerinde milletvekillerinin hemen dörtte üçünün (Klemansocu) olarak oy topladıkları ve bu şekilde Meclise girdikleri hatırlanmıştı.

Fakat Klemanso, bilhassa eski Başbakanlardan Briand'ın yaptığı hazırlık sayesinde devrilmemiş ve seçimi kaybetmiştir. Pol Deşanel'i briand grubu desteklemiştir.

Cumartesi günü seçimi kaybettiğini duyan Klemanso bu defa hükümet reisliğinden istifa ettiğini ve siyasi hayattan da çekileceğini açıklamıştır.

Yeni Fransız hükümetini, Mullerand teşkil etmiştir. Başbakan, Dışişleri Bakanlığını da uhdesinde muhafaza etmektedir

Türkiyenin istikbali

üzerinde pazarlıklar

Istanbulun başkent olarak kalması görüşü hakim oluyor, Trakya sınırının Çatalca mı yoksa Enos-Midye' mi olacağı hususunda karara varılamadı

Paris'te Lord Curzon'un yardımcılarında Forbes Adam'dan dışişleri bakanlığında müşteşar muavimlerinden MrPhipps'e gelen bir mektupta, son günler de Türkiye ile barış andlaşması etrafında cereyan eden tartışmalara dair geniş bilgi verilmiştir.

Loyd Corc tarafından Curzon'un yerine Türkiye ile barış andlaşmasını ve bu konuda Fransız muhtırasına verilecek cevabı hazırlamakla görevlendirilen Hindistan İç İşleri Bakanı Montagu muhtırayı hazırlamış ve bunu 12 ocakta sunmuştur.

Montagu muhtırasının ana hatları şunlardır: — Türkler İstanbul'da kalmalı ve kendilerine Trakya'da Enos-Midye hattı sınır tanınmalıdır. Boğazlarda geçiş serbestisi sağlanmalı ve bunu müttefik askerî kuvvetleri temin etmelidir. İstanbul'da Padişah'ın küçük muhafız birliğinden başka Türk kuvveti bulunmamalıdır. Trakya'ya da ancak müttefiklerin müsaadesi ile kuvvet geçirebilmelidir.

— Yunanistan'a, İzmir'den çekilmesine karşılık Edirne verilecekse, özel bir idare teşkil edilmeli İzmir'de Rum valisi Edirne'de Türk valisi yerleştirilmelidir. İzmir üzerinde Sultan'ın hükümlerini devam ettirilecekse, burası açık liman olmalı ve Rumlara da şehrin idaresinde özel imtiyazlar tanınmalıdır.

— Yeni kurulacak müstakil Türk Devletinden harp tazminatı istenmemelidir. Bu devlet, malî yönden bilhassa müttefiklerin kontrolü altında bulunmalıdır.

— Müstakil bir devlet olarak kurulacak Ermenistan'a, Erzurum vilâyetinin doğusu ve Aras vâdisi verilmelidir. Fakat Erzurum şehri ile Bayburt ve Trabzon Türklerde kalmalıdır. Ermenilere, Muş ovası, Bitlis ve Vangölü bölgesi bırakılmalı ve bu devlete acele yardım yapılmalıdır. Ordu, müttefik subayların nezareti altında teşkil edilmelidir.

— Trabzon'un doğusunda Lazistan vilâyeti de Gürcistan'a verilmelidir.

Montagu, muhtırasında, Fransızların Kilikya ve Güney doğu Anadolu'da talep etmekte olduğu Türk topraklarına itiraz etmiyor yalnız Fransa Manda bölgesi ile hem hudut olacak Ermenistan arasında; hattın müttefik askerî komisiyonu tarafından tespitini teklif etmektedir.

Montagu, Türkiye'ye, Enos-Midye hattına kadar olan Avrupa toprakları verildiği takdirde de Gelibolu, Tekirdağ gibi merkezlerdeki Rumlar için özel bir idare sistemi de tavsiye etmektedir.

Ayrıca muhtırada Türkiye'nin küçük ve müttefik kontrolü altında bir orduya sahip olabileceği de tasrih edilmektedir. Montagu, memleket dahilinde başka türlü asayişin sağlanamayacağını da belirtmiştir.

Forbes Adams'ın işaret ettiğine göre, bu muhtıra, İngiliz Harbiye Bakanlığı uzmanlarının da iştirakî ile Montagu tarafından hazırlanmıştır. Askerî uzmanlar 60 bin kişilik bir Türk ordusuna müsaade etmişlerdir.

CURZON MUHTIRASI!

Forbes Adams, Montagu'nun muhtırasının İngiliz kabinesi içinde sert tenkitlere yol açtığını, Hankey'nin bu muhtıraya sunulması gerektiğini; ısrarla istediğini ve bunun üzerine de Loyd Corc'un, Lord Curzon'dan, Montagu muhtırasına karşılık bir muhtıra hazırlamasını talep ettiğini yazmakta ve Curzon muhtırası hakkında da bilgi vermektedir

Türklerin İstanbul'dan atılmalarının önemi üzerinde yenen Lord Curzon, bu ihtimâli bertaraf edecek bir plân da teklif etmekte fakat Montagu'nun talep ettiği gibi Türk Devleti'nin orduya sahip olmamasını istemektedir. Yalnız jandarma ile emniyetin sağlanacağını belirtmektedir.

Lord Curzon, askerî makamların ikâzları ile Erzurum'u Ermenistan'a vermekten vazgeçmekte olduğunu da kaydetmekte ve diğer muhtıralarda olduğu gibi Muş ovası ile Bitlis, Van ve Erzurum'un doğusunu Ermenistan'a, Lazistan vilâyetini de Gürcistan'a terketmektedir.

Curzon, kurulacak yeni Türk devleti üzerinde son derece sıkı ve bilhassa malî kontrol tesis etmekte, bütçenin tanzimini dahi yabancı müşavirlerin vetosuna bağlamakta ve Yunanistan'a, Çatalca hattına kadar olan toprakların verilmesinin de İzmir ve bölgesinden çekilmesi için kâfi bir sebep olmayacağını ve burada Yunan işgal bölgesinin Milne hattı olarak kabul edilmesini ileri sürmektedir.

Forbes Adams'a göre, kabine toplantısında Curzon'un muhtırası çok ağır bulunmuş ve bunun üzerine de Montagu ile Curzon'un başbaşa vererek bir yeni muhtıra hazırlamaları kararlaştırılmıştır.

Forbes Adams'a göre, Fransa'da kabine buhranının belirmesi de Türkiye ile barış andlaşması üzerindeki çalışmalarını geciktirmektedir.

Diğer taraftan Loyd Corc'un Montagu'nun gizli muhtırasını bizzat Yunan Başbakanına verdiği ve buna bir cevap hazırlamasını da istediği öğrenilmiştir.

Forbes Adams, bu muhtıraların da önümüzdeki günlerde kabinede müzakere edileceğini söylemektedir.

OSMANLI HÜKÜMETİNE ÜLTİMATOM VERİLİYOR

İNGİLİZ, FRANSIZ, İTALYAN YÜKSEK KOMİSERLERİ, HARBIYE BAKANI İLE GENEL KURMAY BAŞKANININ İSTİFALARINI İSTEYEN BİR NOTA HAZIRLADILAR

Şehrimizde İngiliz Yüksek Komiser Vekili Amiral Webb dün Londra'ya gönderdiği bir telgrafta, Fransız ve

İtalyan Yüksek Komiserleri ile görüşmeler yaptığını ve Osmanlı Hükümetine müşterek bir nota verilerek, Harbiye Bakanı Cemal Paşa ile Genelkurmay Başkanı Cevat Paşa'nın derhal azillerinin istenmesinin kararlaştırıldığını bildirmiştir.

Bu iki Türk Paşası'nın azlini, İngiliz Generali Milne bir süreden beri talep etmektedir. Amiral Webb, Anadolu'da barış andlaşması şartlarına karşı mukavemetin tasisi işinin bu iki Paşa tarafından İstanbul'dan idare edilmekte olduğunu ileri sürmekte ve bu sebeple de azledilmelerinin çok elzem bulunduğunu eklemektedir.

Amiral Webb'in raporunda belirtildiğine göre, Cemal ve Cevat Paşaların azilleri ile birlikte tevki edilmeleri de göz önünde tutulmuş fakat Anadolu'da müttefik subaylarına misilleme yapılması korkusu karşısında bundan vazgeçilmiştir.

İngiliz amiraline göre, bu iki Paşa'nın bu şekilde azledilmelerinin faydaları şunlar olacaktır:

— Başka kimselerin tevki-
finden ziyade bu iki Paşa'nın azli, milli hareketin değerini halkın nazarında küçük düşürecektir.

Amiral Webb, Harbiye Ba-

kanının azlinin istenmesinin bir kabine krizi yaratması ihtimaline de temas etmekte fakat buna hiçbir önem vermemekte, esasen kabinenin hiçbir tesiri olmadığını ve devrilip devrilmemesinin bir mânâ ifade etmeyeceğini, tehlike yaratmayacağını söylemektedir.

İngiliz Yüksek Komiseri Osmanlı Hükümetine verilecek bu notanın bir ultimatoma mahiyetinde olacağını, çünkü azillerin yapılması için 47 saat mühlet tanılabacağını, mukavemet edilmesi halinde de müttefiklerin zor kullanarak bunu temin edeceklerini kaydetmektedir.

Nota bugün veya en geç yarın Osmanlı Hükümetine ve rilecektir.

İngilizler tarafından istifaları istenilecek olan Harbiye Bakanı Cemal Paşa

Mebuslara: Hoş geldiniz!

Taşradan yeni mebuslar gelmektedir. Bu vaziyette ekseriyette ekseriyetin temin edilip Meclisin bu hafta içinde çalışmalarına başlaması beklenmektedir. Aka Gün düz ile Ercüment Ekrem beylerin idaresinde çıkmaya başlayan (AYNA) dergisinin ikinci sayısında yukarıdaki karikatür, altında: «Salıpazarı'nda Uhuvvet Dansı» lejanı ile yayınlanmıştır. Mâlum, Âyan Meclisi daha ilk toplantısında birbirine girmiştir.

Aynı dergide (Aşık, Mebuslara «Hoş geldiniz» başlığı altında şunları yazmaktadır:

«Başegip, herşey kabul etmekle, beyler, eskiden (.) içtiler eslâfınız bu ülkenin eyyanına şimdilik hoş geldiniz, lâkin hazırdır milletin lâneti, benzerseniz evvelki mebusanına».

Patrik'in Bizans Bayrağı

Rum gazeteleri, Patrikhanenin otomobiline çift başlı Bizans kartallı sarı bayrak konulduğunu bildiriyor

Şehrimizde yayınlanmakta olan Rumca gazetelerin bildirdiklerine göre, Rum patriği dünden itibaren otomobiline, üzerinde çift başlı Bizans kartalı bulunan sarı ipekten bir bayrak asmaya başlamıştır.

Patrik efendi bundan böyle şehir içinde dolaşırken otomobilene bu bayrağı asacaktır.

NEZLEDEN BİR
HAFTADA 614
KİŞİ ÖLDÜ!

Sağlık Müdürlüğü'nden açıklandığına göre, geçen hafta zarfında İspanyol nezlesinden İstanbul şehri içinde 614 kişi ölmüştür.

Rum basını Mustafa Kemal'e saldırıyor

EMBROS : " KARAGÖZCE HEYE CANLAR MEMLEKETİNDE ANADOLU'DA BİR KAHRAMAN ZUHURU TABİİ İDİ " DİYOR

Bir iki Türkçe gazetesinin Mustafa Kemal Paşa'nın şahsına karşı açtıkları iğrenç saldırı kampanyasını, şimdi de Rumca gazeteler devam ettirmektedirler.

(NEOLOGOS) gazetesi önceki günkü bir makalesinde şunları yazmıştır:

«Son senelerde türeyen kahramanlardan Mahmut Şevket Paşa, Niyazi'ler, Enver'ler, Talât'lar Mustafa Kemal Paşa'nın şahsında kendilerine lâyık bir şahsiyet buldular. Mustafa Kemal Paşa da, tam onların izinde yürüyor. Karagözce heyecanlar memleketinde. Anadolu'da bir kahraman zuhuru tabii idi.

(AKŞAM) gazetesi, Rum ve Ermeni gazetelerinin bir iki Türkçe gazete ile sıkı işbirliği halinde bütün gayretlerini Mustafa Kemal Paşa'nın şahsına çevirmiş olduklarını belirttik

diyor ki:

«Yeni cephe Mustafa Kemal Paşa'ya karşıdır. Mak-sat yine Kuvayı Milliye'yi yıkmaktır. Tabii olarak ne o Türkçe yazılan gazetelerin ne bu Rum gazetelerinin gayesi Mustafa Kemal Paşa gibi askerlikten çıkmış bir sabık Türk Paşası ile uğraşmak değildir.

«Rumlar, Rum gayesinin önündeki engellere tabii olarak düşmandırlar.

«Hücumlar başarısızlığa uğradıkça manevralar da değişiyor. Bu manevralarda bizim yakının kodamanları karşı yakaya ders veriyorlar. Simdiye kadar bu manevralar su safsalardan geçti. Evvelâ İttihatçilik, sonra Alman dostluğu, şimdi ise, daha nazik bir safhaya girdi. Evvelâ milleti sonra İtilâf Devletlerini kuskulandırmak istedikler. Maa mafih bu pis manevralar kar-

sısında Kuvayı Milliye cephesi demirden görünüyor. Ve bu maskara saldırcılar devle-
lerle cücelerin gureşini hatırlatıyor. Bakalım bu manevralardan sonra neler göreceğiz?»

İstanbulla İzmir'de Rum Üniversiteleri

(PROİA) gazetesinin yazdığı na göre, Atina'da bir açıklama yapan Yunanistan Maarif Bakanı Dinges, İzmir ile İstanbul'da birer Rum üniversitesi açılacağını ve hazırlıklara başladığını bildirmiştir.

İNGİLTERE TÜRKİYE'Yİ ANARŞİYE SÜRÜKLÜYOR

(İzmir'e Doğru) gazetesi : «Anarşiye düşmek, üç dört hakimiyet altına düşerek yavaş, yavaş imha edilmeye tercih olunur» diyor.

BALIKESİR,—

Kuvayı Milliye sözcüsü (İzmir'e Doğru) gazetesinin 17 Ocak tarihli son nüshasında İngiltere'nin Türkiye'yi parçalama siyasetine şiddetle çıkan bir makale yayınlanmıştır.

İstanbul'dan gönderilen ve «Özdenir» imzasını taşıyan bu makalede, İngiltere'nin, Türkiye'yi bu şekilde parçalama işiyle ilgili olarak Rus anarşisinin içine sürükleyeceği ileri sürülmekte ve şöyle denilmektedir:

«Bir millet için anarşiye düşmek üç, dört hakimiyet altına düşerek yavaş yavaş imha edilmeye tercih olunur Çünkü birinci halde gene bir istikbal ümidi vardır İkinci şıkta bu da yoktur»

Genelkurmay Başkanı Cevat Paşalar.

ERMENİ GAZETESİ NELER YAZIYOR

Şehrimizde yayınlanmakta olan Ermenice (Jogovrti Şayn) gazetesi; «İslâmiyete güvenmek beyhude şeydir» başlığı altında yayınladığı bir makalede, Türkiye ile barış muahedesi hazırlanırken İslâm âleminde vukua gelebilecek patlamalardan endişe duyanları tenkid etmekte ve şöyle demektedir:

«İslâmlık ve Türklük aynı şey değildir. Türkiye meselesini hal etmek İslâmlık meselesini halletmek değildir. Bilâkis Türkiye meselesi sırf bir Türk meselesi halinde çözümlendiği zaman İslâmiyet çok şey kazanacak ve o günden itibaren İslâmlar me deniyet yoluna gireceklerdir.»

Sultanahmet mitinginin filmi

Şehzadebaşı'nda «Mâ-lul Gaziler» sinemasında geçenlerde Sultanahmet meydanında yapılan büyük miting'in filmi gösterilmektedir.

Ayrıca büyük dram: Hükümet esrarı!

